

Nr 1025

Av fru **Sjövall m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 161, angående tandläkarutbildning m. m. i Göteborg.*

(Lika lydande med motion nr 833 i Första kammaren)

I proposition 1964: 161 föreslår statsrådet riktlinjer för organisationen av en tandläkarhögskola i Göteborg, dimensionerad för en årlig intagning av 100 odontologie studerande, samt förordar inrättandet av vissa tjänster och anslag för ett byggnadsprogram. Verksamheten avses starta fr. o. m. budgetåret 1966/67.

I proposition 1962: 104 uppdrogs riktlinjer för organisationen av tandläkarhögskolan i Umeå. Därvid förordades också, att den av 1945 års riksdag i princip beslutade högskolan i Göteborg skulle följa samma riktlinjer i utrednings- och planeringsarbetet.

I motionerna I: 679 och II: 821 med anledning av propositionen 1962: 104 hemställdes, att den föreslagna organisationen "måste ses som ett stadium i en levande utveckling och icke fastställas såsom norm för kommande tandläkarhögskolor i övrigt, vilkas organisation bör följa den tid, vid vilken de upprättas" samt att "frågan om personalstat, ämnesfördelning och studieplan för kommande högskolor blir föremål för förnyad utredning". Med anledning av motionerna skrev statsutskottet, att ett biträdande av motionerna "skulle innebära ett icke önskvärt dröjsmål med det redan i viss utsträckning påbörjade utrednings- och planeringsarbetet". Utskottet fann för sin del "de av departementschefen angivna riktlinjerna i huvudsak ägnade att även läggas till grund för ifrågavarande arbete" (SU 1962: 144).

Med hänsyn till tandläkarsituationen i landet är det väsentligt, att tillkomsten av den nya tandläkarhögskolan snarast kan starta sin verksamhet. Med hänsyn till nödvändigheten av byggnationer kan dock inte verksamheten komma i gång förrän tidigast höstterminen 1966. Den mellanliggande tiden bör därför användas för vidare bearbetning av vissa av de av departementschefen framlagda förslagen. Det är därför av vikt, att riksdagens beslut kommer att möjliggöra att hänsyn kan tagas främst till de synpunkter och förslag, som framkommit genom odontologiska studieplanskommitténs arbete efter det propositionen avlämnats.

Vid handläggning av proposition 1962:104, där organisationsplanen för tandläkarhögskolan i Umeå framlades, påpekade statsutskottet, att "såvitt det gäller den prekliniska tandläkarutbildningen bör det vara en ange-

lägen uppgift för kanslersämbetet och vederbörande universitets- och högskolemyndigheter att skyndsamt undersöka förutsättningarna och formerna för att inom ramen för en organisation med gemensamma institutioner för medicinsk och odontologisk preklinisk undervisning och forskning tillse, att den odontologisk-prekliniska utbildningen ges den för ändamålet lämpligaste upplägningen" (SU 1962: 144, s. 15). Detta påpekande ledde omgående till att 1962 års odontologiska studieplanskommitté tillsattes av kanslern. Den nu gällande studieplanen för odontologi är fastställd 1947. För tandläkarutbildningen i Umeå har fastställts en studieplan den 8 juni 1964 att gälla som ett provisorium. Det förslag till utbildningsplaner och studieplaner, som 1962 års studieplanskommitté framlade i september 1964, är sålunda ytterst angeläget och bör beaktas för besluten med avseende på den undervisning, som skall starta i Göteborg om två år. Studieplanskommittén, som i sina förslag räknat med ett årligt intag i Göteborg av 100 studerande, har gjort tabellarisk uppställning för de lärartjänster, som föreslagits i propositionen, och de som av kommittén ansetts behövliga (s. 32—41) samt redogjort för den kostnadsökning detta skulle innebära (bilaga G, s. 18—19).

Elevunderlaget och den moderna undervisningen kräver bl. a. enligt studieplanskommittén, att de i propositionen föreslagna forskarass.-tjänsterna för den prekliniska utbildningen ersättes med prosekturer resp. laboraturer. Även för den fortsatta utbildningen förordas en såväl kvantitativt som kvalitativt utökad lärarstab.

Bristen på fastställd studieplan har säkerligen gjort det svårt för expertgruppen att beräkna vissa lärartjänster. I vissa punkter har expertgruppen också avvikit från umeålinjen. En jämförelse mellan göteborgsförslaget och förhållandena i Umeå visar att lärarbesättningen i stort är densamma. Då lärarantalet enligt umeåfakulteten bedömes vara för litet, torde detta i än högre grad bli fallet för Göteborg med ett 67 % *högre kandidatintag*. En grundlig översyn fordras enligt Umeås lärarkollegium av denna del av expertgruppsförslaget, varvid storleken av lärarpersonalen bör bestämmas efter den slutliga studieplanens fordran på kursundervisning. En översyn av denna del av propositionen är därför nödvändig, om paritet med Umeå skall uppnås.

Behovet av fullgod folktandvård gör det önskvärt, att utbildningen av tandläkare forceras. Skall tandvårdsproblemet lösas på ett rationellt sätt, måste även forskningen tillgodoses. Tandsjukdomarnas problem är i första hand en fråga om förebyggande åtgärder. Detta har med all önskvärd tydlighet visat sig i de resultat, som den profylaktiska fluorbehandlingen medfört. Det innebär, att en modern tandläkarhögskola måste ha personella, lokalmässiga och tekniska resurser för att bedriva en intensiv forskning. Som flera remissinstanser, bl. a. tandläkarhögskolorna i Stockholm, Malmö

och Umeå, medicinska fakulteterna i Göteborg och Lund, Sveriges tandläkarförbund, statens medicinska forskningsråd, Göteborgs tandläkarsällskap, medicinalstyrelsen, har anmärkt, har denna aspekt försumrats i expertgruppens förslag. Med stöd av vad som framkommit i dessa yttranden vill vi föreslå, att riksdagen påpekar nödvändigheten av att dessa synpunkter beaktas och att såväl personella, lokalmässiga som tekniska resurser för forskning tillskapas utöver dem som föreslagits i propositionen.

Behovet av tandläkare har beräknats av prognos- och planeringsgruppen inom ecklesiastikdepartementet (SOU 1962: 55). Man har i samma utredning gjort ett försök till fördelning av antalet nybörjarplatser inom odontologien. Man har beräknat, att Göteborg skulle börja intagningen 1965/66 med 100 elever per år. Fr. o. m. 1968/69 anges intagningen till 125 per år. Proposition 1964: 161 anger, att intagningen i Göteborg kan börja tidigast 1966/67 med 100 elevplatser, varav 25 platser skall reserveras under 5 år för norska studenter. Detta innebär, att tillskottet av tandläkare i Sverige kommer att bli cirka 200 lägre än vad prognos- och planeringsgruppen angivit.

Då det synes angeläget att bereda möjlighet för ett ökat internordiskt samarbete så som departementschefen föreslagit, bör redan från 1966/67 vid göteborgsfakulteten 125 elever intagas, varav 25 från Norge. Härigenom reduceras högst väsentligt olägenheterna med att verksamheten först kan starta 1966/67 och möjliggöres det nordiska samarbetet. Med hänsyn härtill vill vi föreslå, att man såväl lokalmässigt, personalmässigt som vad gäller den tekniska utrustningen dimensionerar göteborgsfakulteten för ett elevintag av lägst 125 platser.

Med stöd av vad som här framförts vill vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att

a) en odontologisk fakultet inrättas i Göteborg. Verksamheten avses inledas 1966/67,

b) fakulteten redan från början dimensioneras för ett årligt elevintag av 125 platser, varav 25 under en 5-årsperiod kan fördelas bland nordiska studenter i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag,

c) de i propositionen framlagda principiella riktlinjerna i huvudsak må ligga till grund för fakultetens organisation,

d) de av 1962 års odontologiska studieplanskommitté förordade riktlinjerna för studieordning och läraruppsättning må ligga till grund för bedömningen och dimensioneringen omräknat för ett elevintag av 125 studerande per år,

e) det ökade forskningskravet garanteras genom tillkomsten av kvalificerade tjänster och erforderliga forskningsutrymmen.

Stockholm den 16 oktober 1964

Elisabet Sjövall

Ernst V. Staxäng

Stina Gunne

Sven Persson

Valter Kristenson

Johannes Antonsson

Bertil v. Friesen

Cecilia Nettelbrandt

Gunnar Gustafsson

Robert Johansson

i Dockered